

lou v důsledku porušení zákona (obecná odpovědnost), o odpovědnosti za škodu z provozní činnosti a o odpovědnosti za škodu způsobenou věcí. Jednotlivé druhy odpovědnosti se pak liší mj. v tom, jaké předpoklady musí být pro vznik té či oné odpovědnosti splněny, a tedy i jaké nároky jsou kladeny na pacienta domáhajícího se náhrady vzniklé újmy, a to zejména z hlediska povinnosti pacienta tvrdit rozhodné skutečnosti a tyto prokázat.

Jak vyplývá z jednotlivých kauzistik, sama skutečnost, že pacient se v průběhu své hospitalizace nakazí infekcí spojenou se zdravotní péčí, ještě neznamená, že by poskytovatel zdravotních služeb automaticky odpovídal za újmu na jeho zdraví. Vznik nákazy v nemocnici totiž automaticky neznamená, že byla porušena nějaká právní povinnost, neboť jak vyplynulo ze znaleckých podání, bakterie žijí všude okolo nás a sterility nelze v běžném životě dosáhnout.

Pro pacienta prokazujícího jednotlivé předpoklady vzniku odpovědnosti je složité unést důkazní břemeno, neboť soud při dokazování vychází zejména ze znaleckých posudků, které se opírají o zdravotnickou dokumentaci, která však není vedena v takové podrobnosti, aby bylo zřejmé, jaká hygienická opatření byla či nebyla ze strany nemocnice dodržena.

<https://doi.org/10.21101/hygiena.b0078>

COVID-19: stres a jeho vliv na imunitu COVID-19: stress and its effect on immunity

Jarmila Kohoutová, Lada Čiklová

Fakultní nemocnice Olomouc, Oddělení nemocniční hygieny, Olomouc, Česká republika

Vliv chronického stresu na snížení imunity vůči virovým onemocněním přes osu hypothalamus – hypofýza – nadledvinky se zapojením limbického systému je prokázán studiemi.

Pandemické šíření covidu-19 vyvolalo v populaci vlnu obav, strachu, stresu až paniky z dosud neznámého onemocnění a z jeho zdravotních i společenských důsledků. Zejména v době lockdownu byli obyvatelé nejen naší republiky vystaveni negativním zprávám jak z tradičních mediálních zdrojů, tak i ze sociálních sítí. Matoucí a nekonzistentní zdravotní doporučení tak zvyšovala obavy o zdraví a život svůj i svých blízkých, nejistotu z budoucnosti a doprovázela celou pandemii. Slyšeli jsme časté a rychlé změny názorů a zdravotních doporučení od odborníků, vlády i laiků, dostupné informace byly velmi často protichůdné, což vedlo k nejistotě a snižovalo důvěru k nastaveným opatřením. Zájem o informace dokladují počty odkazů na webové stránky. Přes vyhledávač Google byl k 20. 4. 2022 počet vyhledaných odkazů na covid-19 přes 4 miliardy, odkazů týkajících se očkování přes 30 milionů a k tématu long covidu přes 4,5 miliard. Dvouleté pandemické období lze hodnotit jako období chronického stresu pro mnoho lidí a jeho důsledky v oblasti snížení imunity lze očekávat.

Více než jindy je důležité mít správně nastaveno zvládání stresu a najít si aktivity a životní styl, který jej může pomoci úspěšně zvládnout.

<https://doi.org/10.21101/hygiena.b0079>

Ochranné pomůcky v době pandemie: krizové situace vyžadují krizová řešení

Personal protective equipment in pandemics: crisis situations require crisis solutions

Bohdana Rezková

Masarykova univerzita, Lékařská fakulta, Ústav veřejného zdraví, Brno, Česká republika

Poté, co Světová zdravotnická organizace vyhlásila 11. 3. 2020 pandemii onemocnění covidem-19, bylo v České republice již jasné, že navzdory původním ujištěním vlády o dostatku osobních ochranných pomůcek nastává přesný opak. Zdravotnické provozy se během několika dnů ocitly uprostřed akutního nedostatku téměř všech osobních ochranných pomůcek doporučených pro kontakt s pacienty, přičemž oficiálně byl tento nedostatek ukončen až v polovině měsíce června téhož roku. Situace byla o to závažnější, že v České republice v podstatě neexistovala žádná odborná doporučení, jak takové krizi čelit. Zatímco igelitová pláštěnka a pytle na odpad do určité míry mohly posloužit jako adekvátní ochrana povrchu těla před kontaminací a nahradit nepromokavý plášť či vysoké návleky na nohy, respirátory, které jsou klíčové pro ochranu proti přenosu nákazy, takto jednoduše nahradit nelze. V očekávání krizového vývoje pandemie s realitou již v té době dobře známých obrázků z italského Bergama byla míra prožívaného stresu mezi zdravotníky i vedením nemocnic vystupňovaná na kritickou míru. Hledala se řešení, která by se alespoň trochu podobala dosud známým postupům a využívala dostupných možností a znalostí. V této dramaticky vyhocené situaci kritického nedostatku respirátorů pro zdravotníky se 30. 3. 2020 na stránkách Státního zdravotního ústavu objevil český překlad textu publikovaného Evropským centrem pro kontrolu infekcí (ECDC) s názvem „Látkové roušky a sterilizace respirátorů jako možnost při nedostatku chirurgických roušek a respirátorů ve zdravotnických zařízeních“. Ačkoliv nadpis zněl velmi jednoznačně, žádné konkrétní a jasné postupy v textu nebylo možno najít. Snad kromě informace, že je možné prodloužit životnost respirátoru nad dobu stanovenou výrobcem a že jej lze za určitých podmínek opakovaně používat. Metody dekontaminace (autoklavování, ozařování UVC zářením apod.) jsou zde vágně zmínovány jako nadějně, ale dosud neprokázané. V dané chvíli ale stále platilo, že respirátory jsou jednorázovou pomůckou, která má být po použití okamžitě likvidována jako infekční odpad. Kdy tedy měli zdravotníci právo porušit toto nařízení a používat respirátor opakovaně? A kolikrát? Za jakých podmínek a jak to dělat co nejvíce bezpečně? Kdy měly nemocnice vydat pokyn, že respirátory budou vyčleněny jen pro zdravotníky v péči o covid-pozitivní pacienty? Mohli zdravotníci v krizi použít některý z dekontaminačních postupů? A který? Tyto a mnohé další informace zajišťující maximálně možnou dosažitelnou bezpečnost zdravotníků v dané chvíli chyběly a je velkým dluhem odborníků a zejména Ministerstva zdravotnictví vůči zdravotníkům, poskytovatelům zdravotní a sociální péče tato doporučení připravit minimálně jako poučení ze současné pandemie. Jakkoliv jsou pandemie těžce předvídatelné události, nedostatek ochranných pomůcek v jejich začátku předvídatelný je a my na něj musíme být připraveni. Situace z jara 2020 se již nesmí opakovat.

<https://doi.org/10.21101/hygiena.b0080>